

Opinnäytetyö (AMK / YAMK)

Kirjasto- ja tietopalvelu

2020

Karla Lautamäki

KAIKKI KEINOT SALLITTUJA KUN INNOSTETAAN LUKEMAAN

– Kyselytutkimus 5-luokkalaisille
kirjavinkkauksesta

Karla Lautamäki

KAIKKI KEINOT SALLITTUJA KUN INNOSTETAAN LUKEMAAN

- Kyselytutkimus 5-luokkalaisille kirjavinkkauksesta

Opinnäytetyössä tehdään selkoa lukemisen merkityksestä yksilölle ja lukemisen tavoista ennen ja nykyään. Lisäksi työssä kerrotaan miksi lukeminen ei mahdollisesti nykyään enää kiinnosta lapsia ja nuoria ja pohditaan sitä, onko internet ja kehittyvä teknologia uhka lukemisharrastuksen jatkumiselle.

Opinnäytetyössä kerrotaan mitä on kirjavinkkaus, kuka voi tehdä sitä ja miten sitä voi tehdä. Tämän lisäksi pohditaan muita keinoja vinkata kirjoja ja innostaa lukemaan. Tutkimuksessa kerrotaan myös kirjastojen ja koulujen yhteistyön merkityksestä lasten ja nuorten lukemisharrastuksen ylläpitäjänä ja kerrotaan lyhyesti Turun pääkirjastolla tehtävästä kirjavinkkauksesta.

Opinnäytetyö toteutettiin pääosin teoreettisena tutkimuksena, jonka toteutustapa oli kysely. Opinnäytetyön tarkoitus on ymmärtää kyselyn tulokset. Kyselytutkimuksen tulokset eivät kuitenkaan ole yleistettävissä. Kyselytutkimus toteutettiin Turun pääkirjastolla järjestetyssä kirjavinkkauksessa ja kyselyyn vastasi kaksi Turun alakoulujen 5-luokkaa. Vastajia oli yhteensä 40. Kyselyn tavoitteena oli selvittää 5-luokkalaisten mielipiteitä heille pidetystä kirjavinkkauksesta, selvittää innostiko kirjavinkkaus heitä lukemaan ja kuinka paljon he suurin piirtein lukevat kirjaa.

Kyselytutkimuksen tulosten perusteella voi sanoa, että kirjavinkkaus oli onnistunut tehtävässään innostaa oppilaita lukemaan. Tulosten perusteella oppilaat halusivat lukea jonkin heille vinkatuista kirjoista ja jopa muutamat niistä, jotka eivät pitäneet lukemisesta, halusivat lukea jonkin heille vinkatuista kirjoista.

ASIASANAT:

Kirjavinkkaus, kirjastot, lukeminen, kyselytutkimus, alakoulu

BACHELOR'S / MASTER'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Library and Information Services

2020 | 33 pages, 6 pages in appendices

Karla Lautamäki

ALL METHODS ALLOWED WHEN ENCOURAGING READING

- Questionnaire survey for 5th grade students about book talk

This study concentrates on the important aim of reading skills. Here is clarified the meaning what reading gives to a person and also how the reading habits have changed. This study tells about why reading is not interested by children and youngsters anymore and is the every day developing tecknology a threat to the reading hobby.

This study clarifies what book talk is, how it is done and who can do book talk. Also what other ways there are to do book talk or other ways to encourage people to read more. Here it is also told the meaning of libraries and schools co-work when it comes to encourage children to read. The main library of Turku city is doing book talk for 2nd and 5th grade students.

This study was mainly theoretical and the method used was questionnaire survey. The goal is to understand the results of the questionnaire survey. The results of the survey can not be generalized. The questionnaire survey was held in the main library of Turku where a book talk session tool place. There were 5th grade students to answer the survey. The main goal of this survey was to find out the opinions the students had about the book talk that was held to them, if the book talk encouraged them to read and how often do the students usually read books.

The results of the survey show that the book talk sessions held to these students were successful because most of the students wanted to read the books they were told about. Also many of those students who answered they didn't usually like reading, answered that they would be interested in reading those books showed during the book talk.

KEYWORDS:

book talk, libraries, reading, questionnaire survey, primary school

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 LUKEMISEN MERKITYKSESTÄ	6
2.1 Lukeminen, elämän rakennuspalikka	6
2.2 Lukemisen muuttuneet tavat	8
2.3 Lukeminen ei kiinnosta	10
3 MITÄ ON KIRJAVINKKAUS	12
3.1 Kirjavinkkauksen keinoja	12
3.2 Muita keinoja innostaa lukemaan	14
4 KOULUJEN JA KIRJASTOJEN YHTEISTYÖ	16
4.1 Koulujen ja kirjastojen yhteistyön merkityksestä	16
4.2 Kirjavinkkaus Turun kaupunginkirjaston lastenosastolla	17
5 KYSELYTUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TIEDONKERUU	19
6 KYSELYN TULOKSET	22
6.1 Tulokset numeroina	22
6.2 Tulosten analyysi	23
LÄHTEET	26

LIITTEET

- Liite 1. Kyselyn tulokset taulukoina.
- Liite 2. Kyselylomake

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni sai alkunsa omasta henkilökohtaisesta kiinnostuksestani kirjavinkkaukseen. Olin saanut kokeilla sitä itse ja nähnyt kirjastonhoitajien tekevän sitä työkseen. Olin saanut omakohtaisesti nähdä, miten kirjavinkkaus innostaa lapsia lukemaan. Opinnäytetyöni päätavoitteena oli selvittää lasten kokemuksia heille pidetyistä kirjavinkkauksista ja saada sitä kautta tuotua esille kirjavinkkauksen tärkeää tehtävää lukemaan innostamisen välineenä. Turun kaupunginkirjaston lastenosasto toteuttaa kirjavinkkausta 2-luokkalaisille ja 5-luokkalaisille. Toteutin kyselytutkimuksen 5-luokan oppilaille heille pidetystä kirjavinkkauksesta. Valitsin tutkimukseni kohderyhmäksi 5-luokkalaiset, koska arvelin heidän olevan ikänsä puolesta kykenevämpiä vastaamaan kyselyyn.

Lukemisella on valtava merkitys yksilön koko elämän kannalta. Lukutaito mahdollistaa tekstien ymmärtämisen, lukijan omien tavoitteiden saavuttamisen, tietojen ja valmiuksien kehittymisen ja yhteiskuntaelämään osallistumisen (Leino ym. 2019, 12.) Tarinoiden lukemisella on merkitystä ihmisen persoonallisuuden muodostumiselle, ne antavat lukijalle ikkukoita tunteisiin ja kokemuksiin ja kasvattavat ymmärrystä suhtautumisesta ihmisiin, asioihin ja moraalinkin kysymyksiin. (Aerila & Kauppinen 2019, 21–22.)

Viimeisimpien PISA-tutkimustulosten seurauksena on oltu entistä huolestuneempia lasten lukemisesta. Suomessa hyvien lukijoiden määrä on pysynyt samana, mutta heikkojen lukijoiden määrä kasvaa. Erityisesti tyttöjen ja poikien väliset erot lukutaidossa ovat kasvaneet. (Leino ym. 2019, 22–42.) Nuorten kasvava kiinnostus tietokoneisiin, tietokonepeleihin, älylaitteisiin ja sosiaaliseen mediaan pelätään syrjäyttävän nuorten lukemisharrastuksen. Internetissä tapahtuva viestintä ei kuitenkaan välttämättä tarkoita lukemisen kuihtumista kokonaan vaan lukemisen moninaistumista. (Herkman 2012, 28–30). Teknologia voi entisestään vain lisätä useamman ihmisten mahdollisuutta lukea, koska teknologia lisää saavutettavuutta. (Abdulkarim 2020.)

Marja-Leena Mäkelä toi alun perin sanan kirjavinkkaus suomen kielen sanastoon vuonna 1995, kun hän kirjoitti kirjan Kirjavinkkarikirja. Kirjavinkkaus on ilosanoman levittämistä kirjasta ja se on menetelmä, jolla pyritään saamaan ihmisiä harrastamaan lukemista. (Mäkelä 2015, 19.) Kirjavinkkausta tehdään nykyään jo monissa kirjastoissa, joista yksi on Turun kaupungin pääkirjasto.

2 LUKEMISEN MERKITYKSESTÄ

2.1 Lukeminen, elämän rakennuspalikka

”Lukeminen on taitolaji samoin kuin vaikkapa jääkiekon pelaaminen tai neulominen, ja siihen tulisi suhtautua samalla tavalla. Lukutaito kehittyy lukemalla, ja lukemisesta tulee harrastus vain, jos se tuottaa mielihyvää ja on vapaaehtoista.” (Aerila 2019, 9.)

Kirjallisuutta lukemisesta ja sen hyödyistä löytyy jo vaikka millä mitalla. Erityisesti sen jälkeen, kun Suomessa on herätty Pisa-tutkimusten myötä nuortemme lukutaidon heikentymiseen, artikkeleita ja kirjallisuutta lukemisesta tuntuu ilmestyvän jatkuvasti. Juli-Anna Aerilan ja Merja Kauppinen (2019) teos *Sytytä lukukipinä, Pedagogisia keinoja luokinnon herättelyyn* on tästä mainoa esimerkki. Teos kertoo kattavasti lukemisen hyödyistä ja antaa vielä konkreettisia vinkkejä lukutaidon edistämiseen.

Kirjallisuuden lukemisella on merkitystä, todetaan teoksessa *Sytytä lukukipinä* (Aerila & Kauppinen 2019, 26.) Aina lukemisen hyödyt eivät näyttäydy heti, koska on vaikea päästä sisään lukijan ajatuksiin ja nähdä suoraan sitä, miten luettu kirjallisuus on vaikuttanut lukijan toimintaan ja asenteisiin. Kuitenkin fiktiivisen kirjallisuuden lukeminen tuottaa lapsille mielihyvää ja kertoo heille yhteiskunnasta ja yhteisöistä. (Aerila 2019, 26.) Tarinoilla on suuri merkitys yksilön lukuindentiteetille ja koko persoonallisuuden muodostumiselle. Tarinat eivät vain avaa lukijalleen ikkunoita kokemuksiin, tunteisiin ja tapoihin toimia, vaan myös kasvattavat ymmärrystä ihmissuhteista, suhtautumisesta ilmiöihin, olentoihin, asioihin ja etiikan ja moraalien kysymyksiin. Kirjallisuuden lukeminen on myös terapeutista, ja se näkyy siinä, kun valitsemme luettavaksi sellaista kirjallisuutta, joka käsittelee itsellemme läheisiä aihepiirejä. (Aerila 2019, 21–22.)

Yhtenä yleisenä lukemisen tavoitteena on tiedon välittyminen, kerrotaan teoksessa *Ihania vai pitkäväteistä: lukeminen nuorten harrastuksena* (Saarinen & Korhonen 1998.) Pelkästään tiedon välittyminen ei kuitenkaan ole tavoitteena kaikkein tärkein. Tärkeämpää ovat sosiaalisuhteelliset, arvoihin ja asenteisiin kohdistuvat vaikuttamistavoitteet. Kirjan tavoitteena voi olla esimerkiksi erilaisten ryhmien tai valtaväestön asenteiden vahvistaminen tai muuttaminen. Jotkut kirjat koskettavat voimakkaasti lukijansa tunteita, jolloin kirjassa todennäköisimmin vaikuttaa samaistuminen kirjan henkilöihin. Kun lukija pystyy eläytymään toisen asemaan, ajatteluun ja tunteisiin, lukija vertailee niitä omiin

kokemuksiinsa ja se voi auttaa lukijaa omien tunteiden ymmärtämisessä ja lisätä itse-tuntemusta. (Saarinen 1998, 187–188.)

Lastenkirjallisuus ja tarina ovat valtavan tärkeitä lasten kehitykselle. Aerila kertoo teok-sessaan kuinka tarinat auttavat lasta sanoittamaan tunteitaan ja ajatuksiaan. Lapset pääsevät kosketuksiin oman sisimpänsä kanssa kirjallisuuden tarjoamien kielikuvien, symbolisten tapahtumien ja samaistuttavien henkilöiden kanssa. Tarinat auttavat lasta ymmärtämään tunteitaan ja kokemuksiinsa ja näkemään ne yleisinhimillisinä. Kirjallisuu-den lukeminen ja kuunteleminen ovat turvallisia tapoja käsitellä pelottavia asioita, verrat-tuna esimerkiksi elokuvien katseluun. Kirjan kanssa lapsi voi käsitellä pelottavan asian omassa tahdissaan, kun taas elokuva ikään kuin pakottaa lapsen katsomaan pelottavaa tapahtumaa. (Aerila 2019, 24.)

Lukeminen on harrastus siinä missä mikä tahansa muukin ja harrastus vaatii säännöllistä harjoittelua, ponnistusta ja vaivannäköä. Jotta lukutaito voi parantua, lukemisen tulee olla mielekästä, vapaaehtoista ja säännöllisesti tapahtuvaa. Olennaista on aloittaa luku-harrastus oikeantasoisista teksteistä, jotta on mahdollisuus saavuttaa onnistumisen ko-kemuksia. (Aerila 2019, 14.) Suhtautuminen kirjaan ja lukemiseen alkaa muotoutua jo varhaislapsuudessa. Lukemisen malli opitaan omilta vanhemmilta. Lapsen into lukea muodostuu läheisen ihmisen tunne- ja vuorovaikutustaitojen seurauksena. Lukemisen tulisi olla osa päivittäistä arkea aikuisen kanssa. (Aerila 2019, 19.)

Marika Helovuori on kirjoittanut kirjan nimeltä 100 syytä lukea: Lukukipinän sytytyskirja. Kirja esittelee nimensämukaisesti 100 syytä tarttua kirjaan ja sen lisäksi selostaa luke-misen tärkeyden syitä, kuten miksi vanhemman on tärkeää lukea lapselleen tai miksi teinin pitäisi harrastaa lukemista. Tässä kymmenen hyvää syytä lukea:

1. Sadut opettavat moraalia
2. Satujen yksioikoinen maailma lisää lapsen turvallisuuden tunnetta
3. Sadut eivät ole päättymättömiä ja tuovat siksi turvaa
4. Lapsi voimaantuu samastumalla satusankariin
5. Lukeminen lisää sanavarastoa
6. Kirjallisuudesta oppii tunnetaitoja
7. Kirjallisuus ruokkii mielikuvitusta
8. Lukeminen opettaa kärsivällisyyttä
9. Lukeminen parantaa koulumenestystä
10. Lukeminen rentouttaa

(Helovuoto 2016, 5–7.)

2.2 Lukemisen muuttuneet tavat

Lukeminen on perinteisesti ymmärretty yksilölliseksi ja jopa yksinäiseksi puuhaksi, jonka taustalla on lukutaidon oppiminen, kerrotaan teoksessa *Lukemisen tavat – Lukeminen sosiaalisen median aikakaudella* (Herkman & Vainikka, 2012). Tämän ajatuksen kautta, lukutaidon oletetaan olevan mekaanisen harjoittelun tulos ja henkilökohtainen taito. Tietenkin tekninen lukutaito eli kirjainten oppiminen ja kyky tulkita sanojen merkityksiä on edellytys lukemiselle. Teoksessa *Lukemisen tavat* kerrotaan kuitenkin, että viimeisen parin vuosikymmenen aikana on oivallettu, että lukeminen on paljon muutakin kuin sanojen mekaanista tunnistamista tai edes luetun kriittistä ymmärtämistä ja arviointia. Yksilön lukutaidon lisäksi, lukemisessa on usein kyse myös erilaisista viestinnän ja vuorovaikutuksen muodoista ja sosiaalisista käytännöistä. Tekstimuodot ovat monipuolistuneet valtavasti mediaympäristön muutosten myötä ja ihmiset lukevat nykyään valtavia määriä erityyppisiä tekstejä. (Herkman 2012, 35–36.) Erilaiset viestinnälliset tekstimuodot korostuvat painettujen lehtien ja kirjojen kustannuksella. Lisäksi tekstit koostuvat yhä useammin monista erilaisista esittämisen tavoista ja sosiaalisesta vuorovaikutuksesta. Tekstiin liitetään yhä useammin myös kieltä, kuvia, videoita ja ääntä. Näiden seurauksena lukeminen muuttaa muotoaan. (Herkman 2012, 143–144.)

Lukemiseen on aina liittynyt sosiaalisia ja yhteisöllisiä ulottuvuuksia. Lukemisen tapoja opitaan hoiva, kasvatusta ja kirjastolaitosten kautta ja lukemiseen sosiaalistutaan kotona, koulussa ja kaveripiireissä. Luetuista kirjoista halutaan keskustella kavereiden kanssa ja niitä arvioidaan ja esitellään mediassa. Lukeminen on perinteisessä mielessä yksityinen kokemus, se kuitenkin halutaan jakaa usein muiden kanssa. (Herkman 2012, 122.) Internet ja sosiaalinen media on monille nuorille aikuisille aiempaa olennaisempi osa jokapäiväistä elämää. Verkkoviestinnän leviäminen ei kuitenkaan välttämättä tarkoita lukemisen kuihtumista vaan ennemminkin lukemisen moninaistumista. Mediaympäristön muuttuessa lukeminen saa uusia muotoja ja sen voi ymmärtää laajemmin kuin pelkkänä yksilön kognitiivisena taitona. Lukemista, lukutaitoa ja kirjoittamista voidaan sosiokulttuurisen näkökulman kautta tarkastella merkityksiä luovana, sosiaalisena ja kulttuurisena ilmiönä. (Herkman 2012, 28–30.)

Vuonna 2016 Suomessa perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmassa otettiin ensimmäistä kertaa käyttöön käsite monilukutaito. Monilukutaito-käsitteeseen sisältyy erilaisia

lukutaitoja, kuten medialukutaito, kuvanlukutaito, tietokoneenlukutaito, informaationlukutaito ja kulttuurinen, eettinen ja kriittinen lukutaito. Monilukutaito käsittää taitoja, kuten erilaisten painettujen sekä digitaalisten sisältöjen, kuten sosiaalisen median, verkkoleh-
tien tai video-opastusten tulkinnan ja tuottamisen taitoja. (Kallionpää & Leino 2016, 7–8.) Monilukutaitojen jatkuvasta kehittämisestä on tullut aina vain tärkeämpää. Tekstimaailmat muuttuvat jatkuvasti ja asettavat uusia vaatimuksia lukemistaidoille seikä työelämässä että vapaa-ajalla. (Harmanen 2016, 13–14.)

Lukeminen on jopa vaativampaa nykyään kuin koskaan ennen, koska tekstien paljous, monimediaisuus ja muotojen muuttuvuus ovat nyt tekstiympäristön olennaisimpia ja pysyviä piirteitä. Lukeminen on haastavampaa, vaikka mekaanisesti lukemisessa on edelleen kyse samasta kuin ennenkin. Tekstin tuottaminenkin on muuttunut, koska yhä useammin tekstiin pitää osata liittää kuvia, videoita, ääntä ja musiikkia. Nykyisin tekstintuottajan taitoihin kuuluu taitoja, kuten videokerronnan lait ja tekijänoikeudet. Lisäksi tekstin ja muun aineiston tuottamiseen liittyy sen julkaisemisen helppous. Internetin myötä kuka vain voi julkaista mitä vain miljardeillekin ihmisille. (Kaseva 2016, 65–66.)

Teoksessa Kirja tienhaarassa vuonna 2020 sanotaan, että digitaalisuus ei uhkaa painokulttuuria vaan täydentää sitä. Vaikka asiantuntijoiden mukaan tekstuaalisuudesta ollaan siirtymässä multitekstuaalisuuteen, on todennäköisempää, että tekstuaalista ja multitekstuaalista sisältöä yhdistämällä saavutetaan palkitsevia tuloksia. (Ekholm 2010, 14–15.) Tästä esimerkkinä ovatkin esimerkiksi äänikirjat. Ylen kolumnistin Maryan Abdulkarimin kolumnissa On etuoikeutettua paheksua äänikirjoja, kirjoittaja pohtii äänikirjoihin kohdistuvaa kritiikkiä. Julkisessa keskustelussa on oltu huolissaan siitä, että äänikirjat rapauttavat kirjallisuutta ja lukutaitoa. Näin ei Abdulkarimin mielestä kuitenkaan ole, vaan äänikirjat ovat yksi kirjallisuuden saavutettavuutta lisäävä tekijä. Saavutettavuus tarkoittaa äänikirjojen lisäksi myös pistekirjoitusta, selkokieliä ja elektronista aineistoa, jossa on huomioitu kontrasti ja värit. Nykyään on tärkeää kiinnittää huomiota tiedon saavutettavuuteen ja teknologia mahdollistaa sitä. (Abdulkarim 2020.)

Jo vuonna 2003 ilmestyneessä teoksessa Pieni suuri maailma Vuokko Blinnikka kirjoittaa näin ”Kirjastopoliittinen ohjelma 2001-2004 on sitä mieltä, ettei painettu aineisto syrjäydy elektronisen tieltä vaan ne tulevat toimimaan rinnakkain, erikokoisissa kirjastoissa eri suhteessa.” (Blinnikka 2003, 152.) Elektorinen aineisto, internet ja sosiaalinen media ei siis välttämättä todellakaan syrjäytä ja vähennä kirjallisuuden lukemista, vaan vain muuttaa lukemisen tapoja.

2.3 Lukeminen ei kiinnosta

”Lukutaito on tekstien ymmärtämistä, käyttöä, arviointia, reflektointia sekä niiden lukemiseen sitoutumista lukijan omien tavoitteiden saavuttamiseksi, tietojen ja valmiuksien kehittämiseksi sekä yhteiskuntaelämään osallistumiseksi.” (Leino ym. 2019, 12.)

PISA (Programme for International Student Assessment) on OECD:n jäsenmaiden yhteinen tutkimusohjelma, joka tuottaa tietoa koulutuksen tilasta ja tuloksista kansainvälisessä vertailukehyksessä. PISA tuottaa tietoa myös niistä tekijöistä, jotka vaikuttavat oppimiseen koulun ulkopuolella. PISA tutkii 15-vuotiaiden nuorten kykyä hallita tulevaisuuden kannalta tärkeitä taitoja, mitkä tekijät vaikuttavat näihin taitoihin ja millaisia muutoksia niissä tapahtuu ajan kuluessa. PISA mittaa myös 15-vuotiaiden nuorten lukutaitoa, matemaatiikan ja luonnontieteiden osaamista. (Jyväskylän yliopisto 2020.)

Suomessa nuorten lukutaito on PISA tutkimuksen perusteella säilynyt edelleen erinomaisella tasolla, mutta lukutaidon heikentymistä on tapahtunut. Erinomaisesti lukevien nuorten määrä on säilynyt hyvänä, mutta heikosti lukevien nuorten määrä on kasvanut. Myös tyttöjen ja poikien erot lukutaidossa ovat edelleen suuret. Pojat ovat prosentuaalisesti heikompia lukijoita kuin tytöt. (Leino ym. 2019, 22–42.)

Lukemisen vähenemistä murehditaan aina, kun jokin uusi nuoria houkutteleva harrastus, uusi viestin tai villitys ilmaantuu, sanotaan teoksessa Lukemaan vai tietokoneelle? (Saarinen & Korhonen, 2009.) Nuorten lukemisen määrää ja mielisuutta on helpompi ymmärtää, kun sen suhteuttaa heidän elämänpiiriinsä ja heidän harrastuksiin. Kun uusia vapaa-ajan viettämistapoja ilmaantuu, nuorten harrastukset ja vapaa-ajan viettämistavat muuttuvat. Niin on ollut aina ja varmasti tulee aina olemaan. Nuorten lukemisharrastukset muuttuvat siinä, missä muutkin harrastukset aina uusimpien villitysten mukana. (Saarinen 2009, 13.)

Lukahaluttomuuteen ei välttämättä löydy vain yhtä syytä vaan siihen vaikuttaa päällekkäisesti moni asia. Juli-Anna Aerila kuvaa teoksessaan Sytytä lukukipinä lukemista kehäksi, joka voi sisältää joko positiivisia tai negatiivisia kokemuksia lukemisesta. Hyvät lukukokemukset muuttuvat positiiviseksi kierteeksi ja kannustavat lukemaan, kun taas huonot kokemukset aiheuttavat negatiivisen kierteen ja sitä kautta lukahaluttomuutta. Aerila kertoo teoksessaan, että tutkimukset osoittavat yhteyden itsetunnon ja lukutaidon välillä. Hyvät lukijat omaavat hyvän itsetunnon ja heillä on positiivinen mielikuva kyvyistään. Heikot lukijat kokevat itsensä epävarmoiksi ja negatiiviset kokemukset lukemisesta

entisestään vahvistavat huonoa itsetuntoa lukijana. Negatiivisia kokemuksia lukemisesta voi olla esimerkiksi se, että lukija ei löydä mukavaa luettavaa ja lukeminen on vaikeaa. (Aerila 2019, 49–50.)

Lukemisen pitäisi olla aina lukijalle sopivantasoista, jotta lukutaito voisi kehittyä ja lukeminen tuntua mielekkäältä. Aerila kertoo teoksessaan, että joissain tapauksissa erilaiset kilpailut lukemisen yhteydessä motivoivat lukemaan, mutta kaikilla lapsilla ne eivät toimi. Jos lapsi kokee olevansa heikko lukija, hänestä ei ole mukavaa lähteä kisaamaan jos hän tietää jo häviävänsä. Joillekin vilkkaille lapsille lukeminen on vaikeaa ihan vain siksi, että lukiessa täytyy pysyä paikoillaan ja olla yksin. Tällaisten lasten kanssa lukemiseen kannattaa liittää jotain toiminallista ja yhteisöllistä, kuten lukupiirejä, toiminnallisuutta sisältäviä kirjoja tai valita erilainen lukupaikka. On myös tärkeää, että kirjan aihe kiinnostaa lukijaa. (Aerila 2019, 49–51.)

3 MITÄ ON KIRJAVINKKAUS

”Minulta on usein kysytty, millaista on oikeaoppinen kirjavinkkaus. Sellaista ei olekaan, mutta kaikki kirjavinkkaus on oikeaoppista silloin, kun kuulijassa herää lukemisen halu.” (Mäkelä 2015, 13.)

Marja-Leena Mäkelä on kirjavinkkauksen uranuurtaja Suomessa. Hän on kirjoittanut teoksen Kirjavinkkarikirja ensimmäisen painoksen vuonna 1995 ja vuonna 2015 siitä uudistetun painoksen. Marja-Leena Mäkelä on alun perin keksinyt ruotsinkieliselle termille bokprat suomenkielisen termin kirjavinkkaus ja nyt se on aivan yleisessä käytössä Suomessa (Sarmavuori 2011, 140). Mäkelän Kirjavinkkarikirjan mukaan kirjavinkkaus on ilosanoman levittämistä kirjasta. Se on menetelmä, jolla pyritään saamaan ihmisiä harrastamaan lukemista käyttäen keinoja kuten, houkuttelua, saarnaamista, maanittelemista ja paasaamista. Kirjavinkkaus on kirjan asialla olemista, kirjan tekemistä eläväksi ja kiinnostavaksi ja ihanan ahdistuksen herättämistä. Kirjavinkkaus on elämysten poimimista ja kirjan ja lukijan välikätenä toimimista. Kirjavinkkaus on uusien vaihtoehtojen esittelemistä urautuneille lukijoille. (Mäkelä 2015, 19.)

Kirjavinkkaus on kirjojen avaamista kuulijoille ja heidän houkuttelemistaan lukijoiksi. Se on erinomainen lukemaan innostamisen menetelmä. Kirjavinkkarin tehtävä on todistaa kuulijoilleen, että kirjat ovat hauskoja ja lukeminen kivaa. Sitä täytyy todistella varsinkin niille, joiden kokemukset lukemisesta ovat jotain muuta kuin positiivisia. Perinteinen Marja-Leena Mäkelän tekemä kirjavinkkaus ei ole kirja-arvostelu, kirjaselostus tai kirja-analyysi, eikä kirjan takakansitekstin ääneen lukemista. Kirjavinkkaus ei ole uusien lainaajien haalimista eikä kirjaston lainaustilastojen kasvattamista. Kirjavinkkauksen merkitys on paljon syvällisempi. Sen merkitys löytyy siitä kun, lukija oivaltaa miten kiva ja hyvä ystävä kirja voi olla. (Mäkelä 2015, 9–20.)

3.1 Kirjavinkkauksen keinoja

Kirjavinkkauksen keinoja on yhtä monta kuin kirjavinkkareitakin, mutta kaksi perussääntöä on olemassa; älä kerro, miten kirja loppuu, äläkä vinkkaa kirjaa, jota et ole itse lue-
nut. Kirjavinkkauksessa tärkeintä on jättää kertomus kesken, jotta kuulijan uteliaisuus herää ja vinkata kirjoja, jotka ovat tuottaneet vinkkarille itselleen lukuelämyksen.

Vinkkaus voi olla lyhyt kertomus tai se voi rakentua jonkin kohtauksen ympärille. (Sarmavuori 2011, 140–141.)

Kirjavinkkariksi käy kuka tahansa sellainen ihminen jolla on palava halu olla kirjan asialla. Kirjavinkkarin täytyy osata nähdä kuulijoiden reaktioit ja palaute ja kuunnella kuulijoitaan sekä oottaa vastaan heidän kysymyksensä ja kommenttinsa. Hän tarvitsee tilanneherkkyyttä, joustavuutta ja kykyä toimia kuulijoiden ehdoilla. Kirjoista tulisi kertoa ymmärrettävästi, kiinnostavasti ja hauskaasti. Kun vinkkarilla on rehellinen into kertoa kirjoista ja halu välittää lukemisen iloa kuulijoille, itse vinkkaustilanne luonnistuu kuin itsestään. (Mäkelä 2015, 22–26.)

Lasten ja nuorten parissa tehtävän kirjallisuuteen liittyvän työn tavoitteena on aina ollut saada yhä useammat lukemaan enemmän ja herättää lapsissa ja nuorissa pysyvä lukuinnostus. Kirjastonhoitajat vinkkaavat kirjoja työssään jatkuvasti ja heidän on tärkeää hankkia laajasti tietoa lasten- ja nuorten kulttuurista, lasten ja nuorten kehityksestä ja tilanteesta omalla paikkakunnalla. Kirjastonhoitaja ei voi tietää kohtaamiensa lasten ja nuorten taustoja, joten hänen on voitava soveltaa hankkimaansa tietoa yksilöllisesti. Hän voi vinkata kirjoja nuorelle sen perusteella, mitä nuori on jo lukenut, mitä kirjoja kirjastotilassa on esillä, kirjoja joista muut ovat pitäneet tai kirjoja, jotka ovat tunnettuja. Kirjastonhoitajan työssä on tärkeää kuunnella kaiken ikäisten asiakkaiden signaaleja, siitä mitä he yleensä lukevat ja sitä kautta löytää asiakkailleen lisää lukemista. Kirjastonhoitaja luo lukijan ja tekstin välille kohtaamisen, jonka kautta lukuinto herää. (Ullström 2012, 108–111.)

Teoksessa Sytytä lukukipinä Juli-Anna Aerila antaa neuvoja siihen, miten tarjota lukemista nuorelle ja mitä asioita ottaa siinä huomioon. Tarjoa laajaa tekstivalikoimaa: eri aihepiirejä ja erimuotoisia kirjoja, kuten kuvakirjoja, sarjakuvia, kirjasarjoja, tietokirjoja. Lukemiselle voi olla erilaisia tavoitteita. Ihan perinteisesti, että kirja kiinnostaa aiheen, kirjailijan tai kannen takia. Joskus voi tarjota erilaisia lukutavoitteita, lukuetapeja, kuten lukupuun täyttäminen, 6 iltasatukirjaa joululomalla, talvilomakirja. Tarjoa sopivan tasoista luettavaa ottaen huomioon lapsen iän ja lukutaidon. Lukemisen tavoitteena voi olla myös jokin toiminta, kuten koiran kouluttaminen, maahanmuuttajakaverin kotimaahan tutustuminen tai polttomoottorin vian määrittäminen. Lukemiseen voi liittyä myös sosiaaline puoli, kuten kirjablogi ystävien kanssa, tai vaikka jokin yhteinen harrastus ystävien kanssa ja tiedon kartuttaminen yhteisestä aiheesta. (Aerila 2019, 35.)

Juli-Anna Aerilan teoksessa *Sytytä* lukukipinä on hyvä muistilista kirjallisuuden valintaan, kun kyseessä on lapsi. Tätä listaa voisi käyttää niin lapsen vanhemmat, opettajat kuin kirjastonhoitajatkin.

1. Hyvä kirja kuvaa lasta kiinnostavia aiheita, mutta tarjoaa mahdollisuuksia tutustua uusiinkin aiheisiin.
2. Kun kirjallisuus on lapselle mieluista, hän ymmärtää kirjallisuuden merkityksen ajanvietteenä.
3. Kun lapsi tutustuu vanhempaan kirjallisuuteen, hän oppii huomaamaan kirjallisuuden merkityksiä erilaisille ihmisille eri aikakausina.
4. Lapselle tarjottavan kirjallisuuden tulisi olla laadukasta.
5. Lapselle kannattaa tarjota kirjallisuutta, joka auttaa häntä ymmärtämään itseään ja muita.
6. Hyvä kirja auttaa lasta valitsemaan ja arvioimaan kirjallisuutta myös itse.

(Aerila 2019, 44.)

3.2 Muita keinoja innostaa lukemaan

Innostus kirjavinkkaukseen on kasvussa kirjastontyöntekijöiden keskuudessa sanotaan Kirjasto-lehden artikkelissa Lohikäärmeet tulivat kirjavinkkaukseen. (Liukkonen 2019, 16–18.) Lehtijutussa haastateltiin kirjavinkkariyhdistyksen puheenjohtajaa Marjo Mannilaa ja kirjavinkkaria Pirkko Ilmasta. Heidän mukaansa kirjavinkkausta pitäisi arvostaa työnä yhtä paljon kuin kaikkea muutakin kirjastotyötä. Kirjavinkkaus on aikaa vaativaa työtä, johon vinkkari joutuu laittamaan koko persoonansa likoon. Marjo Mannila myös kertoo, että kirjavinkkareita tarvittaisiin koko ajan lisää. (Liukkonen 2019, 16–18.)

Teoksessa *Sytytä* lukukipinä on monia konkreettisia vinkkejä, kuinka innostaa lapsia ja nuoria lukemaan. Tällaisia keinoja ovat esimerkiksi lukubingo tai lukukalenteri. Lukubingo innostaa kokeilemaan erilaisia lukupaikkoja ja lukukalenterilla voi motivoida ylläpitämään esimerkiksi 15 minuutin päivittäistä lukuhetkeä. Lukumotivaatiota voi etsiä erilaisista lukupaikoista tai lukukaverista. Voi kokeilla lukemista itsetehdyssä majassa tai askarrella lukukaverin vaikka villasta. (Aerila 2019, 84–88.) Lukemaan voidaan innostaa hyödyntämällä yhteisöllisyyttä ja päivittämällä tutuiksi tulleita menetelmiä. Lukuinto-oppaassa (Ikonen ym. 2015) annetaan konkreettisia vinkkejä siitä, miten ottaa kirjallisuus ja lukeminen huomioon yhteisöllisenä kokemuksena. Koulun oppilaat voivat toteuttaa

toisillee kirjavinkkausta hyödyntäen mediaa ja teknologiaa, oppilaat voivat tehdä digitaalisen kuvaamalla videon tai vaikka videoita esimerkiksi kirja-arvostelun. (Ikonen ym. 2015, 23–34.)

Lukemaan voi innostaa myös sosiaalisen median kautta. Ari Haasion teoksessa Sosiaalinen media ja kirjastot kerrotaan tyhjentävästi sosiaalisen median hyödyntämisestä kirjastoissa. Monet kirjastot jo tekevätkin niin, käyttävät paljon sosiaalista mediaa viestinnässään ja markkinoinnissaan. Osa kirjastoista ei kuitenkaan ole vielä rohkaistunut toimimaan sosiaalisessa mediassa. Syynä siihen ovat usein resurssipula tai varautuneisuus sosiaalista mediaa kohtaan. Sosiaalinen media on yhteisöllinen media, jonka avulla kirjaston asiakkaat voidaan saada entistä paremmin osallistumaan ja vaikuttamaan kaikkien kirjastoon liittyvään toimintaan. (Haasio 2013, 7–36.) Sosiaalinen media on kätevä paikka markkinoida kirjastoa ja sen toimintaa, antaa lukuvinkkejä ja julkaista vaikka kirja-arvosteluja.

Marja-Leena Mäkelä toi kirjavinkkauksen käsitteen suomen kieleen ja on kirjavinkkauksen uranuurtaja. Hänen tapansa tehdä kirjavinkkausta on erittäin toimiva, koska kirjavinkkausta tehdään nykyään kirjastoissa aktiivisesti, tästä hyvänä esimerkkinä Turun kaupunginkirjaston lastenosasto. Marja-Leena Mäkelän kirjavinkkaus on lukemaan innostamista suoraan yleisön edessä. Olen tämän opinnäytetyöni tekemisen aikana pohjinnut sitä, voisiko kaikenlaista muutakin kirjojen ja lukuvinkkien antamista ja tekemistä kutsua kirjavinkkaukseksi. Esimerkiksi kirjaston työntekijät vinkkaavat kirjoja asiakkailleen päivittäin työssään sekä asiakkaan kanssa kasvotusten, että sosiaalisen median kautta. Kirjoja voi vinkata tuomalla niitä esille sosiaalisessa mediassa, laittamalla kirjoja esille kirjaston tiloissa ja järjestämällä tapahtumia kirjojen ympärillä. Turun kaupunginkirjaston lasten- ja nuortenosastolla järjestetään runsaasti erilaisia tapahtumia liittyen kirjallisuuteen, kuten Harry Potter-ilta tai Soturikissa tapahtumat. Lukemaan voi innostaa vaikka minkälaisilla keinoilla, jossa vain taivas on rajana.

4 KOULUJEN JA KIRJASTOJEN YHTEISTYÖ

4.1 Koulujen ja kirjastojen yhteistyön merkityksestä

”Ensimmäinen kansakoulujen kirjastotoimintaa koskeva säädös, vuoden 1866 kansakouluasetus, esittää suosituksen: ”vähitellen hankittakoon kirjasto, josta sekä oppilaat, että muutkin opinhaluiset kuntalaiset voivat saada hyödyllistä lukemista”. (Kolu 2003, 153.)

Oppikouluasetus vuonna 1872 laski perustan koulukirjaston tarjoamien palvelujen monimuotoisuudelle. (Kolu 2003, 153.) Lastenkirjastotyö on kuulunut Suomessa yleisille kirjastoille ja koulukirjastoille. 1800-luvulla suomenkieliset lastenkirjat olivat vielä harvinaisia yleisissä kirjastolaitoksissa. Kun koululaitos ja lukutaito kehittyi, alkoi myös lapsille tarkoitettu kirjallisuus kehittyä ja lisääntyä ja kirjastot tekivät entistä enemmän työtä lapsilukijoiden hyväksi. 1900-luvun alussa kirjastoihin perustettiin erillisiä lastenosastoja ja lasten oma lukusali avattiin Turussa. Valtio alkoi osallistua kirjastotoimen kehittämiseen, mikä merkitsi monenlaista tukea kirjastoille. Myöhemmin syntyi käsite laajennettu kirjastotyö, koska lasten kirjastotyöllä oli monia tavoitteita kuten, ”aineiston hyödyntäminen”, ”lukuhalun herättäminen” ja ”hyvän tiedonjakelun tarjoaminen”. 1940-luvun vaiheilla Turussa ja Tampereella alettiin toteuttaa kirjastonkäytön opetusta, joka johti osin 1960- ja 1970-luvun huomattavaan kirjastonkäytön kasvuun. (Blinnikka 2003, 148–149.)

Koulujen ja kirjastojen yhteistyö on siis lähtöisin jo 1800-luvulta ja tämä yhteistyö on edelleen merkittävää ja jatkuvaa. Oulun yliopisto toteutti kolmen vuoden ajan opetus- ja kulttuuriministeriön Lukuinto-ohjelmaa ja julkaisi vuonna 2015 Lukuinto-oppaan, joka käsittelee lukumotivaatiota ja monilukutaitoa koulun ja kirjastojen yhteistyönä. Lukuinto-opas on suunnattu kouluille ja esiopetukseen, kirjastoille, kodeille ja kunnille lukumotivaation ja lukuinnostuksen lisäämiseksi ja monilukutaidon kehittämiseksi. Kirjassa tuodaan esille monet positiiviset vaikutukset koulun ja kirjaston yhteistyön seurauksena ja annetaan konkreettisia vinkkejä lukuinnon herättelyyn.

Oulun yliopiston toteuttamalla lukuinto-ohjelmalla oli monia positiivisia vaikutuksia hankkeeseen osallistuneiden nuorten lukuintoon. Ohjelman toteutuksen jälkeen oli havaittu esimerkiksi lukudiplomien suorittamisten määrän kasvua, kirjastossa vierailun lisääntymistä ja kirjaston käytön monipuolistumista. Lisäksi erityisesti vähän lukevat lapset kiinnostuivat kirjoista enemmän ja kotien tietoisuus lukemisen merkityksestä lisääntyi. (Ikonen ym. 2015, 12.)

Kouluilla ja kirjastoilla on yhdessä tärkeä rooli lasten ja nuorten lukutaidon vahvistamisessa ja lukemaan innostamisessa sanotaan Lukuinto-oppaassa. Lukutaidon edistämiseen tarvitaan kuitenkin koulujen ja kirjastojen lisäksi kodit, perheet ja muut lasten ja nuorten kanssa työskentelevät tahot. Lasten ja nuorten monilukutaitoa edistävät myös koulujen ja kirjastojen kehittäminen avoimina ympäristöinä, teknologian käyttöönotto ja verkkosisälytöjen saatavuus. (Ikonen ym. 2015, 3.) Kun kouluista vierailaan säännöllisesti kirjastossa ja kirjastosta vierailaan säännöllisesti kouluissa, kasvatetaan lapsista ja nuorista kirjaston käyttäjiä. (Ikonen ym. 2015, 13.) Kirjaston, koulun ja esiopetuksen yhteistyöllä saadaan aikaan vankka pohja yhteisön laajentamiselle, parannetaan ilmiöpohjaisen ja toiminnallisen oppimisen ja pedagogisen osaamisen mahdollisuuksia. Tätä kautta lukemista puolustava yhteisö voi laajentua koulun, kirjaston ja kodin ulkopuolelle, kuten neuvoloihin, urheiluseuroihin ja yrityksiin. Koko seutukunta voi olla synnyttämässä entistä pysyvämpää ja ennakkoluulottomampaa lukemiskulttuuria. (Ikonen ym. 2015, 70.)

Elina Nurkkala teki vuonna 2010 opinnäytetyönään tutkimuksen lastenkirjastotyön tulevaisuudesta asiantuntijoiden näkemyksestä. (Nurkkala 2010.) Nurkkalan tutkimuksen tulokset muodostuvat asiantuntijoiden näkemyksistä, siitä mitä lastenkirjastotyö olisi vuonna 2025. Tutkimuksen tuloksina oli esimerkiksi asiantuntijoiden ajatukset siitä, että medialukutiato ja tiedonhallintataitojen opettaminen ja uudet media ja verkkopalvelut tulvat olemaan tärkeä osa lastenkirjastotyötä tulevaisuudessa. Asiantuntijoiden mukaan lastenkirjastotyöntekijä tulee myös tarvitsemaan tulevaisuudessa pedagogista osaamista, esiintymistaitoja ja kykyä hallita tietotekniikkaa ja erilaisia teknisiä välineitä. Lastenkirjastotyön yhteistyökumppanit päiväkotit, koulu, iltapäiväkerho, nuoriso-, sosiaali-, terveys-, kulttuuri-, ja liikuntatoimi ovat tulevaisuudessakin tärkeitä, mutta koululla ja sosiaalitoimella katsotaan olevan yhä vahvempi rooli lastenkirjastotyössä. (Nurkkala 2010, 66–69.)

4.2 Kirjavinkkaus Turun kaupunginkirjaston lastenosastolla

Turun kaupungin pääkirjaston lastenosastolla kirjastonhoitaja Sari Järvinen ja erikoiskirjastovirkailija Minna Söderman toteuttavat kirjavinkkausta Turun alakoulujen 5-luokkalaissille ympäri lukuvuoden. Turun alakoulujen pienryhmille, S2-ryhmille (suomi toisena kielellä) ja Valmo-ryhmille (valmistava opetus) kirjavinkkausta toteuttaa pääkirjaston lastenosastolla informaattikkona työskentelevä Leena Turunen. Järvinen ja Söderman tekevät

vinkkauksia pääkirjaston Studiossa useammalle luokalle samanaikaisesti ja Turunen toteuttaa vinkkaukset lastenosaston tiloissa ja lähikirjastoissa pienemmille ryhmille. Vinkkauksia vuoden aikana kertyy Järvisellä ja Södermanilla noin 25. Leena Turusella vinkkauksia kertyy vuoden aikana vaihtelevasti noin 80-95. Kirjavinkkaukset ovat hyvin suosittuja ja niitä järjestettäisiin enemmän jos kirjastolla olisi siihen enemmän resursseja. (Järvinen & Söderman 2020) ja (Turunen 2020.)

Järvinen ja Söderman kokevat kirjavinkkausten tekemisen parhaimmillaan antoisana ja palkitsevana. He kokevat työnsä miellyttävänä vaihtelevasti ja siihen vaikuttaa hyvin paljon vinkkaukseen saapuvien ryhmien vastaanottavaisuus ja opettajien käytös tai heidän asettamansa lainausrajoitukset. Järvinen ja Söderman kokevat, että näkevät vinkkaustyönsä tulokset oppilaiden kautta esimerkiksi silloin kun, oppilaat tulevat juttelemaan vinkkareiden kanssa. Oppilaiden kiinnostus kirjoihin tuntuu Järvisen mielestä palkitsevalta. Järvisen ja Södermanin mukaan oppilaat lainaavat heille vinkattuja kirjoja välillä hyvinkin innokkaasti, mutta lainausmäärät vaihtelevat välillä paljonkin. Järvisen mukaan tietynlaiset kirjat, kuten kauhu, menevät aina kaupaksi. (Järvinen & Söderman 2020.)

5 KYSELYTUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TIEDONKERUU

Turun kaupungin pääkirjaston lastenosasto toteuttaa kirjavinkkausta Turun alueen alakoulujen 2-luokkalaisille ja 5-luokkalaisille. Valitsin kyselytutkimukseni kohderyhmäksi 5-luokkalaiset, koska arvioin heidän valmiutensa vastata kyselyyn paremmiksi kuin 2-luokkalaisten. Kyselytutkimukseni toteutus lähti liikkeelle tutkimusluvan hankkimisesta. Turun kaupunki myöntää tutkimusluvan, jos tutkimuksen kohteena on useamman kuin yhden Turun kaupungin peruskoulun oppilaat. Tutkimuslupaa on haettava tutkimuslupalomakkeella kaupungin palvelualuejohtajalta. Jos kyselyn kohteena on vain yhden peruskoulun oppilaat, tutkimuslupa haetaan suoraan kyseisen koulun rehtorilta. (Turun kaupunki 2019.) Minun kyselytutkimukseni kohdalla oli haettava tutkimuslupa kaupungin palvelualuejohtajalta, koska kyselyn toteutuspäivänä kyselyyn oli osallistumassa eri koulujen 5-luokkalaisia. Kun tutkimuslupa on myönnetty, palvelualuejohtaja lähettää myönnetyn luvan tutkimuksen kohteena oleville kouluille. Viime kädessä koulun rehtori päättää osallistuuko heidän koulunsa luokka kyselytutkimukseen vai ei. Rehtorin suostumuksella luokanopettaja päättää osallistuuko hänen luokkansa kyselyyn. Lopuksi luokan oppilaiden vanhemmille on tiedotettava kyselyyn osallistumisesta, jotta vanhemmilla on mahdollisuus kieltää lastaan osallistumasta kyselyyn jos he sen niin toivovat. (Vehosmaa 2019.) Kyselyni kohdalla luokkien opettajat lähettivät oppilaiden vanhemmille viestin koulujen ja oppilaiden vanhempien yhteisen sähköisen Wilma-järjestelmän kautta.

Saatuani tutkimusluvan Turun kaupungilta, aloin ottaa yhteyttä kirjavinkkauksiin saapuihin kouluihin. Lähetin sähköpostia tai soitin koulujen rehtoreille ja kysyin heiltä olisiko heidän koulunsa 5-luokkalaisten mahdollista osallistua kyselyyni. Kaikkiaan otin yhteyttä kuuteen eri kouluun ja kieltäviä vastauksia sain neljästä koulusta. Kahdesta koulusta suostuttiin osallistumaan kyselyyni, joten tutkimukseni tuli koskemaan näitä kouluja. Olen luvannut koulujen rehtoreille ja opettajille, että kyselyn vastaajat pysyvät anonyymeinä, joten en tuo opinnäytetyössäni esille edes kyselyyn osallistuneiden koulujen nimiä. Koulujen tai kyselyyn vastanneiden oppilaiden tiedot eivät ole tutkimukseni kannalta olennaisia, vaikka mitään arkaluontoista en kyselyssäni tutkikaan. Kyselyyni vastasi kahden eri koulun 5-luokkalaiset ja vastaajia oli lopulta yhteensä 40.

Tutkimusmenetelmäksi valitsin kyselytutkimuksen, koska opinnäytteeni tavoitteena on saada selville oppilaiden mielipiteitä. Kyselylomake oli myös parempi vaihtoehto kuin

esimerkiksi haastattelu, koska kirjavinkkaukseen osallistuvia oppilaita oli hyvin paljon. Pohdin pitkään olisiko kyselylomake parempi sähköisessä muodossa Webropol-lomakkeena vai paperisena versiona. Päädyin toteuttamaan kyselyn paperisena lomakkeena, koska paras ajankohta vastata kyselyyn olisi heti vinkkauksen jälkeen. Jos kysely olisi internetissä, vastaajille pitäisi jakaa joko jokin laite, jolla tehdä kysely tai heidän pitäisi vastata kyselyyn myöhemmin koulussa tai kotona. Laitteita ei olisi riittänyt kaikille oppilaille ja todennäköisyys, että oppilaat muistaisivat vastata kyselyyn myöhemmin tai muistaisivat vinkkauksesta riittävästi myöhemmin, olisi pieni. Helpointa ja nopeinta oli jakaa oppilaille kyselylomakkeet ja kynät suoraan vinkkauksen jälkeen.

Paperisena versiona toteutetun kyselylomakkeen huono puoli on tulosten tietokoneelle kirjaamisen hitaus ja virheiden mahdollisuus. Vastaukset oli käytävä yksitellen läpi ja kirjattava Excel-taulukkoon. Tämä työ vei paljon aikaa ja siinä oli oltava erityisen tarkkana. Lisäksi tulosten kirjaaminen taulukoiksi oli tehtävä itse, sen sijaan, että esimerkiksi Webropol-ohjelma olisi syöttänyt tiedot suoraan ja nopeasti taulukoiksi.

Kyselytutkimus koostui kuudesta strukturoidusta kysymyksestä ja yhdestä avoimesta kysymyksestä. Kyselyä tehdessä otin huomioon kohderyhmän iän ja loin kysymykset sellaisiksi joihin kohderyhmän olisi helppo ja nopea vastata. Kysymykset eivät saaneet olla liian pitkiä, liian monitulkintaisia tai vaikeita. Vastaajien olisi pystyttävä vastaamaan kyselyyn nopeasti ja vähällä vaivalla. (Vehkalahti 2014, 20, 47–48.) Kyselylomaketta suunnitellessani listasin ensin ylös paljon kysymyksiä, joita sitten karsin edellä mainittujen kriteerien takia. Kuusi strukturoitua kysymystä antaa vastaajalle valmiit vastausvaihtoehdot, jonka takia vastaaminen pitäisi olla nopeaa ja helppoa. Viimeinen avoin kysymys antaa vastaajalle mahdollisuuden kommentoida kyselyä, vinkkausta tai ihan mitä vain hän haluaa. Päädyin seitsemään kysymykseen, joilla arvelin saavani kaikkein tarpeellimmän tiedon tutkimukseni tavoitteita ajatellen.

Kyselytutkimuksen tavoitteena oli selvittää 5-luokkalaisten oppilaiden mielipiteitä heille pidetystä kirjavinkkauksesta ja ennen kaikkea, alkoiko vinkattujen kirjojen lukeminen kiinnostaa heitä kirjavinkkauksen ansiosta. Näiden tavoitteiden pohjalta suunnittelin kyselyni kysymykset. Kyselyni ensimmäisellä kysymyksellä pidätkö lukemisesta, pyrin selvittämään mikä on oppilaan asenne lukemiseen. Seuraavalla kysymyksellä, haluaisitko lukea jonkin vinkatuista kirjoista, sain selville kiinnostuivatko oppilaat heille esitellyistä kirjoista. Kolmas kysymys oli, minkä/mitkä vinkatuista kirjoista haluaisit lukea. Tällä kysymyksellä halusin selvittää alkoiko jokin tai jotkut tietyt kirjat kiinnostaa oppilasta. Lisäksi arvioin, että tämän ja neljännen kysymyksen, mikä/mitkä vinkatuista kirjoista

kiinnosti sinua vähiten, avulla kirjavinkkarit saisivat tarpeellista tietoa siitä, mitä kirjoista kannattaisi vinkata jatkossa. Kolmannen ja neljännen kysymyksen kohdalla laitoin kyselyyn kuvat kaikkien kirjojen kansista, jotta oppilas muistaisi paremmin mistä kirjasta oli kiinnostunut ja mistä ei. Viidennellä kysymyksellä, kirjavinkkaus oli mielestäni, halusin selvittää mitä mieltä oppilaat olivat heille pidetystä vinkkauksesta. Kuudennella kysymyksellä, kuinka usein luet kirjaa, saisin selville kuinka paljon oppilaat suurin piirtein lukevat kirjoja. Viimeinen kysymys oli, mitä muuta haluat sanoa. Se oli avoin kysymys ja halusin antaa oppilaalle mahdollisuuden kommentoida vapaasti kyselyä tai vinkkausta, kuitenkin ohjaamatta häntä sen enempää kysymyksen asettelulla.

Kyselytutkimukseni toteutin kahtena eri päivänä kahdelle eri luokalle. Molempina päivinä yhdelle luokalle. Tutkimukseeni osallistuneet luokat olivat kirjaston kirjavinkkauksessa kuuntelemassa normaalisti vinkkauksen ensin, mutta vinkkauksen jälkeen olin pyytänyt luokanopettajaa pyytämään oppilaita jäämään hetkeksi paikoilleen. Tässä kohtaa esittelin itseni lyhyesti oppilaille ja kerroin lyhyesti kyselystä ja kuinka se täytetään. Jaoin oppilalle kyselylomakkeet ja kynät. Vastaamiseen kului aikaa korkeintaan kymmenen minuuttia, jonka jälkeen keräsin lomakkeet ja kiitin oppilaita ja opettajia.

Saatuani molempien kyselypäivien jälkeen kokoon kaikki vastaukset aloin kirjata niitä Exceliin. Kirjasin jokaisen kyselylomakkeen vastaukset omiin sarakkeisiinsa ja sain lopulta muutettua kyselyni tulokset numeroiksi ja taulukoiksi. Tulosten kirjaaminen sähköiseen muotoon oli hyvin hidasta ja vaati paljon keskittymistä, jotta ei välttyisin virheilä. Lopulta pääsin analysoimaan tulokset, joista kerron seuraavassa luvussa.

6 KYSELYN TULOKSET

6.1 Tulokset numeroina

Toteutin kyselyn kahdelle eri turkulaisen koulun 5-luokkalaisille. Kyselyt toteutettiin eri ajankohtina. Molemmat luokat jäivät heille pidetyn kirjavinkkauksen jälkeen kirjaston Studioon ja jaoin oppilaille kyselylomakkeet ja kynät. Kyselyyn vastaamiseen meni noin 5 minuuttia. Kysely toteutettiin anonyyminä, eikä oppilaiden henkilökohtaisia tietoja kysytty. Vastaajia oli yhteensä 40.

Ensimmäinen kysymys oli pidätkö lukemisesta ja vastausvaihtoehdot olivat; kyllä, vähän ja en. Vastaajista 21 vastasi pitävänsä lukemisesta, 12 vastasi pitävänsä lukemisesta vähän ja 7 vastasi, että ei pidä lukemisesta.

Toinen kysymys oli haluaisitko lukea, jonkin vinkatuista kirjoista ja vastausvaihtoehdot olivat; kyllä, ehkä ja en. Vastaajista 26 vastasi haluavansa lukea jonkin vinkatuista kirjoista, 10 vastasi ehkä haluavansa ja 4 vastasi, että ei haluaisi lukea mitään vinkatuista kirjoista.

Kolmas kysymys oli minkä/mitkä vinkatuista kirjoista haluaisit lukea ja vastausvaihtoehtoina olivat kaikki vinkatut kirjat. Vastausvaihtoehdoista vastaaja sai valita useamman vaihtoehdon. Vastaajista 28 haluaisi lukea kirjan Osasto 23, 22 haluaisi lukea kirjan The Ghost Network, 20 haluaisi lukea kirjan Ruusun salaisuus, 12 haluaisi lukea kirjan Kauhukännykkä, 10 haluaisi lukea kirjan Comedy Queen, 9 haluaisi lukea kirjan Moriganin koetukset, 6 haluaisi lukea kirjan Jasu, pöljiä päivä, 6 haluaisi lukea kirjan Verkot ja 4 vastasi, että ei haluaisi lukea kirjoista mitään.

Neljäs kysymys oli mikä/mitkä vinkatuista kirjoista kiinnosti sinua vähiten ja vastausvaihtoehtoina olivat kaikki vinkatut kirjat. Vastausvaihtoehdoista vastaaja sai valita useamman vaihtoehdon. Vastaajista 25 oli sitä mieltä, että kirja Comedy Queen kiinnosti vähiten, 24 vastasi, että Verkot kiinnosti vähiten, 23 vastasi, että Kauhukännykkä, 22 vastasi, että Jasu: Pöljiä päiviä, 13 vastasi, että Moriganin koetukset, 5 vastasi, että Osasto 23, 4 vastasi, että The Ghost Network ja 3 vastasi, että Ruusun salaisuus kiinnosti vähiten. 2 vastasi, että kaikki kirjat kiinnostivat.

Viides kysymys oli kirjavinkkaus oli mielestäni: ja tähän vastaaja sai valita useamman vaihtoehdon. Vastausvaihtoehdot olivat; kiinnostava, tylsä, kiva, hauska, huono ja muu,

mikä. Vastaajista 24 oli sitä mieltä, että kirjavinkkaus oli kiinnostava, 11 sitä mieltä, että vinkkaus oli kiva, 9 sitä mieltä, että vinkkaus oli tylsä, 2 sitä mieltä, että vinkkaus oli hauska ja 2 sitä mieltä, että vinkkaus oli huono. 3 vastasti kohtaan muu, mikä, kirjoittaen: ihan ok, ok ja tuottoisa.

Kuudes kysymys oli kuinka usein luet kirjaa. Vastausvaihtoehdot olivat joka päivä, muutamana päivänä viikossa, kerran viikossa, muutamana päivänä kuukaudessa, kerran kuukaudessa, harvemmin kuin kerran kuukaudessa ja en lue juuri koskaan. Vastaajista 15 vastasi lukevansa kirjaa muutamana päivänä viikossa, 9 vastasi lukevansa kirjaa joka päivä, 8 vastasi lukevansa kerran viikossa, 4 vastasi lukevansa muutamana päivänä kuukaudessa, 7 vastasi, että ei lue juuri koskaan, 3 vastasi lukevansa harvemmin kuin kerran kuukaudessa ja 1 vastasi lukevansa kirjaa kerran kuukaudessa.

Viimeinen kysymys oli avoin kysymys: mitä muuta haluat sanoa. Vastauksia tuli seuraavanlaisesti: "en mitään", "oli kiinnostavia kirjoja", "ööhh en oo varma mut ok", "Kiva kirjavinkkaus!", "oli kiva, mutta aika moni kirja oli synkkä", "en mitään :3", "kirjavinkkaus oli hyvä ja mielenkiintoinen", "Moi", "Tosi hauska ja kiinnostava. Nyt haluan tietää kirjojen loput, joten lainaan varmaan kaikki joskus.", "jotain ehkä", "EMT", "Kirjavinkkaus oli tosi kiinnostava! Tämän ansiosta kiinnostuin monista kirjoista. Toivottavasti pääsisin muihinkin kirjavinkkauksiin! :)", "oisi kiva jos oisi vähän kauemmin luettu/kerrottu tiettyä satua.", "aika paljon kirjoja jotka oli kiinnostavia", "Päivää", "Oli hyvä kirjavinkkaus. Tykkäsin.", "Oli mielenkiintoinen ja oli tarjottu paljon kirjoja", "Oli hyvät vinkkaukset", "Oli kivaa että kirjat olivat monipuolisia".

6.2 Tulosten analyysi

Kyselyni tavoitteena oli selvittää mitä mieltä 5-luokkalaiset olivat kirjavinkkauksesta, kiinnostuivatko he heille vinkatuista kirjoista ja vaikuttiko vinkkaus mahdollisesti heidän innostukseensa lukea. Ensimmäinen kysymys oli tärkeä, koska halusin selvittää ensin vastaajan asenteen lukemista kohtaan. Oppilaista enemmistö (21) kertoi pitävänsä lukemisesta. Tämä on tutkimukseni kannalta erittäin positiivinen tulos. Lukemisen sujumisen kannalta on tärkeää, että lukeminen on mielekästä. Toisella kysymyksellä halusin selvittää vaikuttiko kirjavinkkaus oppilaan intoon lukea jokin vinkatuista kirjoista. Kysyin heiltä, haluaisivatko he lukea jonkin vinkatuista kirjoista, johon suuri enemmistö (26) vastasi haluavansa lukea jonkin vinkatuista kirjoista. Tämä tulos osoittaa, että vinkkauksella oli positiivinen ja lukemaan innostava vaikutus oppilaisiin. Lisäksi tulos osoittaa, että

vinkkaus vaikutti myös niiden oppilaiden lukemisintoon, jotka olivat vastanneet ensimmäiseen kysymykseen pitävänsä lukemisesta vähän tai ei lainkaan. Oppilaista 12 vastasi pitävänsä lukemisesta vähän ja 7 ei pitänyt lukemisesta. Kirjavinkkaus oli kuitenkin saanut muutamien mielipiteen muuttumaan heille vinkattujen kirjojen osalta. Oppilaista enää 10 vastasi ehkä haluavansa lukea heille vinkatun kirjan ja vain 4 vastasi, että ei haluaisi lukea mitään vinkatuista kirjoista. Toisen kysymyksen kohdalla vastausvaihtoja ehkä ja en ruksittiin vähemmän, kuin ensimmäisessä kysymyksessä. Näiden tulosten perusteella voi sanoa, että kirjavinkkaus innosti oppilaita lukemaan.

Kyselyni kysymyksillä 3 ja 4 halusin selvittää, mitkä vinkatuista kirjoista kiinnosti oppilaita eniten ja mitkä vähiten. Monet oppilaista vastasivat kohtiin useamman vaihtoehdon. Näillä kysymyksillä koin, että kirjavinkkarit saivat tarpeellista tietoa siitä, mitä kirjoja kannattaa jatkossa vinkata ja mitkä ehkä jättää vinkkauksista pois. Kysymysten perusteella oppilaita kiinnosti eniten kirjat Osasto 23, The Ghost Network ja Ruusun salaisuus. Tulosten perusteella oppilaita kiinnostivat vähiten kirjat Comedy Queen, Verkot ja Kauhukännnykkä.

Viidellä kysymyksellä halusin selvittää oppilaiden mielipiteitä heille pidetystä kirjavinkkauskesta. Tämän kysymyksen kohdalla vastausten määrä on eri kuin vastaajien määrä, koska jotkut oppilaista vastasivat kysymykseen useammalla vaihtoehdolla. Tulosten perusteella enemmistö oppilaista piti kirjavinkkauskesta, koska vastausvaihtoehdot kiinnostava, kiva ja hauska saivat eniten vastauksia, yhteensä 37. Vastausvaihtoehdot tylsä ja huono saivat vain 11 vastausta. Näiden tulosten perusteella kirjavinkkaus oli oppilaiden mielestä positiivinen kokemus ja se oli kannattava.

Kuudelle kysymyksellä halusin selvittää, kuinka paljon nämä 5-luokkalaiset lukevat kirjaa. Tämänkin kysymyksen kohdalla vastausten määrä on isompi kuin vastaajien määrä, koska jotkut oppilaat ovat vastanneet kysymykseen useammalla vaihtoehdolla. Joka tapauksessa tulosten perusteella suurin osa kyselyyn vastanneista 5-luokkalaisista lukee hyvinkin usein. Vastausvaihtoehdot luen joka päivä, muutamana päivänä viikossa ja kerran viikossa saivat yhteensä 32 vastausta. Kun sen sijaan vastausvaihtoehdot luen kerran kuukaudessa, vielä harvemmin tai en juuri lainkaan, saivat vastauksia vain 15. Nämä tulokset osoittavat, että ainakin nämä 5-luokkalaiset ovat kovia lukemaan.

Seitsemäs kysymys osoittautui vastausten perusteella melko tarpeettomaksi, koska harva oppilaista vastasi siihen lainkaan tai mitään muuta kuin, että ei mitään sanottavaa. Jotkut oppilaista kommentoivat vinkkauksen olleen kiva ja mielenkiintoinen tai, että kirjat

vaikuttivat kiinnostavilta ja halusivat lukea jonkin vinkatuista kirjoista. Suurin osa vastaajista kuitenkin jätti vastaamatti tai vastasi lyhyesti. Kysymys oli ehkä liiankin avoin ja mahdollisti liikaa vastausvaihtoehtoja oppilaalle tai oppilas ei enää ollut kiinnostunut vastaamaan viimeiseen kysymykseen mitään.

Olen tyytyväinen kyselyni tuloksiin ja toteutukseen. Koen, että onnistuin pysymään kyselylleni asettamissa tavoitteissa ja sain tulokset niihin tutkimusongelmiin mihin alun perin hainkin vastauksia. Kyselyni tulokset osoittavat, että kirjavinkkaus kannattaa. Kirjavinkkaus on kyselyni tulosten perusteella hyvä tapa innostaa oppilaita lukemaan kirjoja enemmän. Tavoitteeni oli toteuttaa kysely vielä laajemmalla otannalla kuin 40 vastaajalla, mutta mahdollisuudet siihen estyivät. Kysely piti toteuttaa syksyn 2019 aikana ja kirjavinkkauksia oli syksyn aikana rajallinen määrä. Kysyttyäni koulujen rehtoreilta ja opettajilta heidän halukkuudestaan osallistua kyselyyn, vastaukset olivat usemmiten kielteisiä. Kaksi luokkaa suostui osallistumaan kyselyyn. Jos olisin halunnut suuremman otannan, olisi minun pitänyt jatkaa kyselyiden pitämistä keväällä 2020. Tähän ei taas aika olisi riittänyt. Koen, että kyselytutkimukseni ja opinnäytetyöni osoittaa kirjavinkkauksen hyödyn ja tarpeellisuuden.

LÄHTEET

Abdulkarim, M. 2020. On etuoikeutettua paheksua äänikirjoja. Hakupäivä 12.3.2020, <https://yle.fi/uutiset/3-11203016>

Aerila, J. & Kauppinen, M. 2019. Sytytä lukukipinä. Pedagogisia keinoja lukuinnon herättelyyn. PS-kustannus. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Haasio, A. 2013. Sosiaalinen media ja kirjastot. Helsinki: BTJ Finland Oy. Hansaprint, Vantaa.

Harmanen, M. 2016. Monilukutaito laajentaa opetuksen tekstitietoisuutta. Kielitietoinen käänne opetussuunnitelmien perusteissa. Teoksessa Leino, K. & Kallionpää, O (toim.), Monilukutaitoa digiaikaan – lukemisen ja kirjoittamisen uudet haasteet ja mahdollisuudet. Helsinki: Äidienkielen opettajain liitto, 13–14.

Helovuori, M. 2016. 100 syytä lukea. Lukukipinän sytytyskirja. Helsinki: BTJ Finland Oy.

Herkman, J. & Vainikka, E. 2012. Lukemisen tavat. Lukeminen sosiaalisen median aikakaudella. Tampere. Tampereen Yliopistopaino Oy. Juvenes Print.

Ikonen, K.; Innanen, K. & Tikkinen, S. 2015. Lukuinto-opas. Lukumotivaatiota ja monilukutaitoa koulun ja kirjaston yhteistyönä. Oulun yliopisto. Oulu: Erweko Oy.

Järvinen, S. & Söderman, M. Kirjastonhoitaja ja erikoiskirjastovirkailija. Turun kaupungin kirjasto. Sähköpostiviestit 1.4.2020.

Jyväskylän yliopisto. 2020. Koulutuksen tutkimuslaitos. Pisa lyhyesti. Viitattu 26.2.2020 <https://ktl.jyu.fi/pisa/pisa-lyhyesti>

Kallionpää, O. & Leino, K. 2016. Toimittajien alkusanat. Teoksessa Leino, K. & Kallionpää, O (toim.), Monilukutaitoa digiaikaan – lukemisen ja kirjoittamisen uudet haasteet ja mahdollisuudet. Helsinki: Äidienkielen opettajain liitto, 7–8.

Kaseva, T. 2016. Oi kyllä, monilukutaito pelastaa äidinkielen opetuksen. Teoksessa Leino, K. & Kallionpää, O (toim.), Monilukutaitoa digiaikaan – lukemisen ja kirjoittamisen uudet haasteet ja mahdollisuudet. Helsinki: Äidienkielen opettajain liitto, 65–66.

Korkiakangas, M. & Saarinen, P. 1997. Ihanaa vai pitkäveteistä. Lukeminen nuorten harrastuksena. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Leino, K.; Ahonen, A.; Hienonen, N.; Hiltunen, J.; Lintuvuori, M.; Lähteinen, S.; Lämsä, J.; Nissinen, K.; Nissinen, V.; Puhakka, E.; Pulkkinen, J.; Rautapuro, J.; Sirén, M.; Vainikainen, M-P. & Vettenranta, J. 2019. Pisa 18. Ensituloksia. Suomi parhaiden joukossa. Opetus- ja

kulttuuriministeriön julkaisuja. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161922/Pisa18-ensituloksia.pdf>

Liukkonen, J. 2019. Lohikäärmeet tulivat kirjavinkkaukseen. Kirjastolehti 19 (5), 16–18

Mäkelä, M. 2015. Kirjavinkkarikirja,. uudistettu laitos. Helsinki: BTJ Finland Oy.

Nurkkala, E. 2010. Lastenkirjastotyön tulevaisuus. Asiantuntijoiden näkemyksiä. Opinnäytetyö. Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma. Oulun seudun ammattikorkeakoulu.

Saarinen, P. & Korkiakangas, M. 2009. Lukemaan vai tietokoneelle? Nuorten lukemisharrastuksen muuttuminen 1960-luvulta 2000-luvulle. BTJ Finland Oy.

Sarmavuori, K. 2011. Opi ja ohjaa lukemista. BTJ Finland Oy.

Turun kaupunki 2019. Päivähoito ja koulutus. Peruskoulut ja palvelut. Viitattu 9.12.2019 <https://www.turku.fi/paivahoito-ja-koulutus/perusopetus/peruskoulut-ja-palvelut>

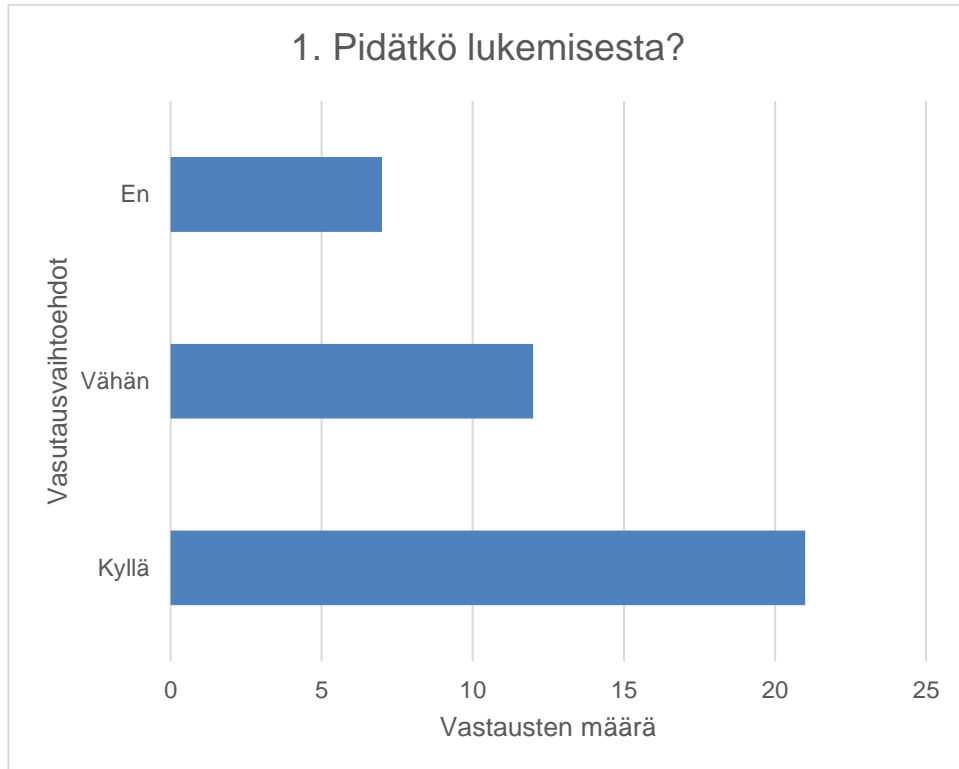
Turunen, L. 2020 Informaatikko. Turun kaupunginkirjasto. Sähköpostiviesti 02.04.2020.

Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Finn Lectura Ab.

Vehosmaa, A-M. 2019. Perusopetuksen johdon sihteeri. Turun kaupunki. Puhelinkeskustelu 30.10.2019.

Liite 1 Kyselyn tulokset taulukoina

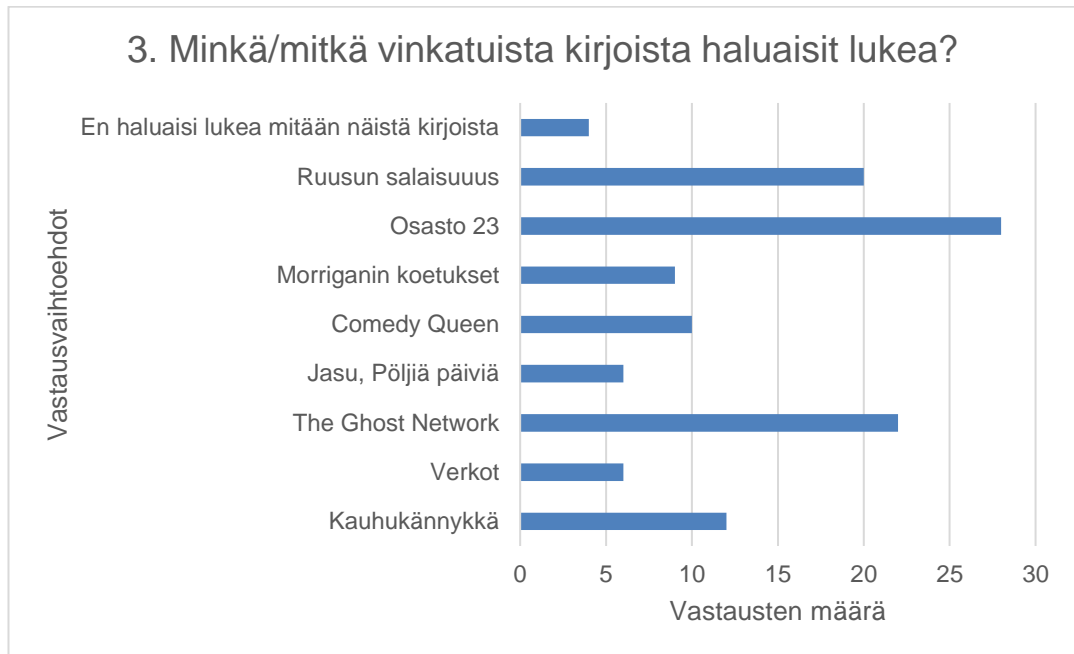
Taulukko 1.

Taulukko 2.

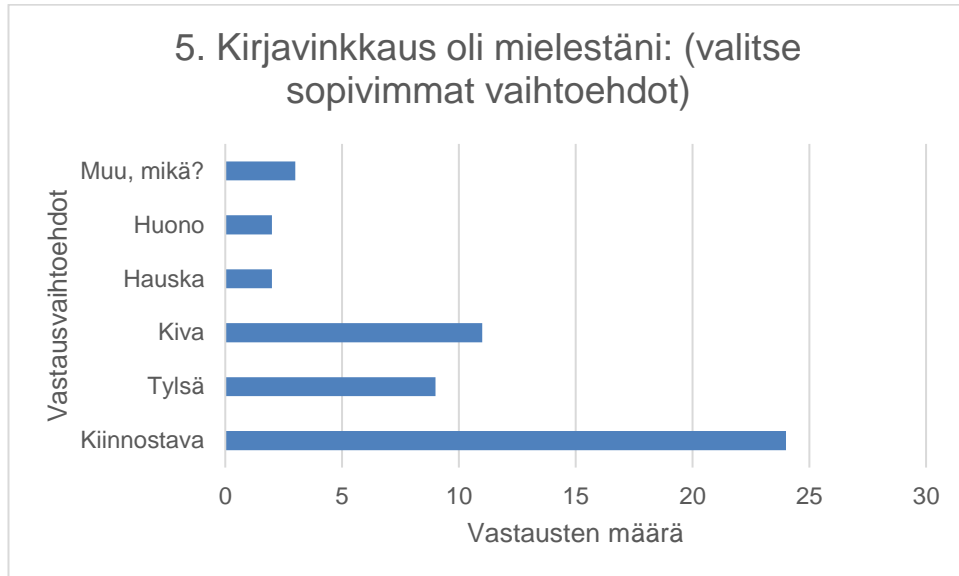
Taulukko 3.

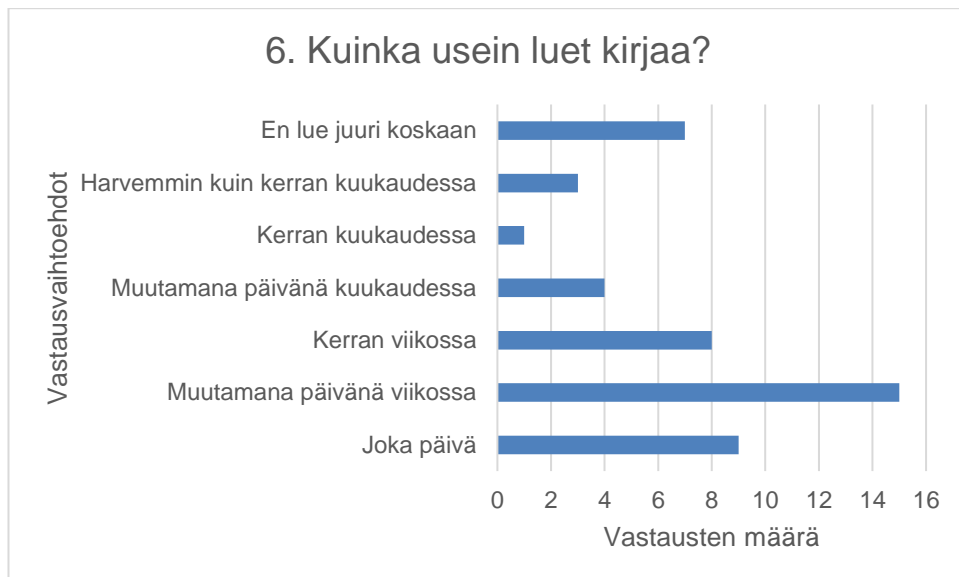
Taulukko 4.

Taulukko 5.

Taulukko 5.

Taulukko 6.

7. Mitä muuta haluat sanoa?
oli kiinnostavia kirjoja
en mitään
ööhh en oo varma mut ok

Kiva kirjavinkkaus!
oli kiva, mutta aika moni kirja oli synkkä
en mitään :3
kirjavinkkaus oli hyvä ja mielenkiintoinen
Moi
Tosi hauska ja kiinnostava. Nyt haluan tietää kirjojen loput, joten lainaan varmaan kaikki joskus.
jotain ehkä
En mitään.
EMT
Ei ole mitään sanottavaa.
Kirjavinkkaus oli tosi kiinnostava! Tämän ansiosta kiinnostuin monista kirjoista. Toivottavasti pääsisin muihinkin kirjavinkkauskiin! :)
oisi kiva jos oisi vähän kauemmin luettu/kerrottu tiettyä satua.
E
E
ei mitään
En mitään.
En mitään
En mitään
aika paljon kirjoja jotka oli kiinnostavia
Päivää
ei mitä
Oli hyvä kirjavinkkaus. Tykkäsin.
Oli mielenkiintoinen ja oli tarjottu paljon kirjoja.
Moi ei oo mitään
En mitään
Oli hyvät vinkkaukset
Oli kivaa että kirjat olivat monipuolisia
Ei juuri mitään

Liite 2 Kyselylomake

KYSELYLOMAKE 5-LUOKKALAISILLE KIRJAVINKKAUKSESTA

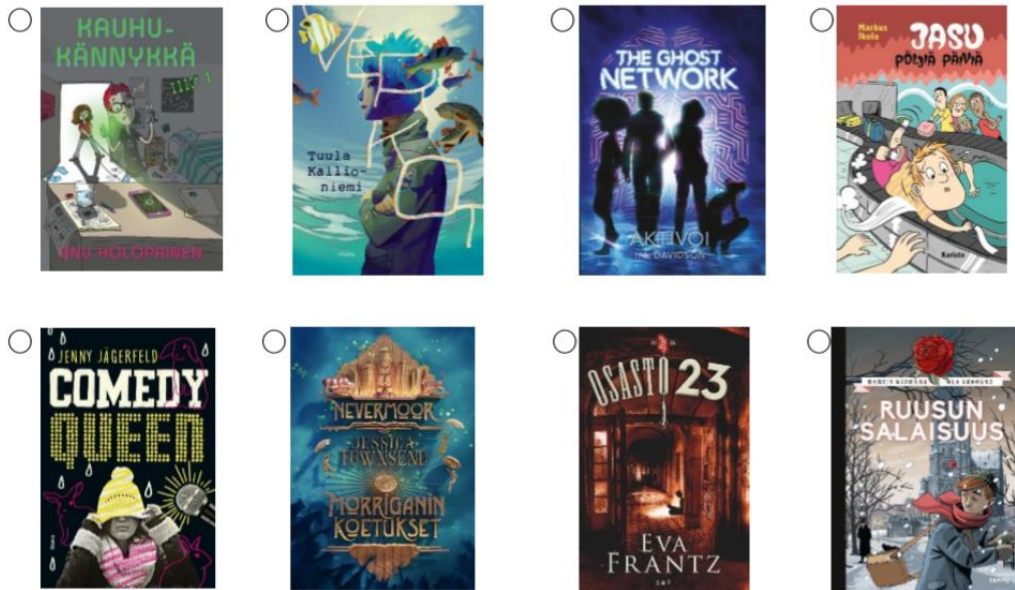
1. Pidätkö lukemisesta?

- Kyllä
 Vähän
 En

2. Haluaisitko lukea jonkin vinkatuista kirjoista?

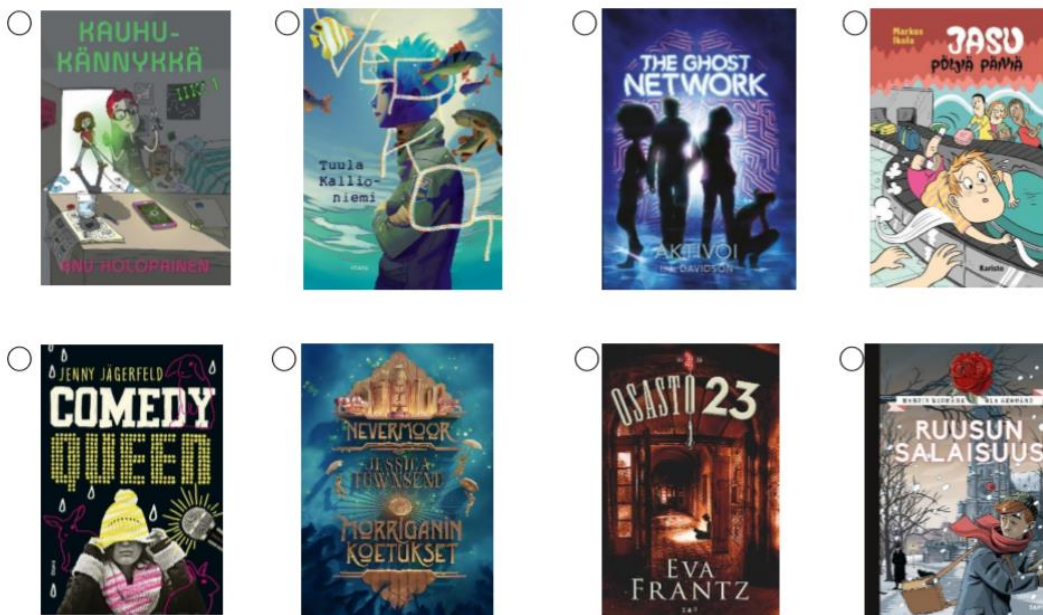
- Kyllä
 Ehkä
 En

3. Minkä/mitkä vinkatuista kirjoista haluaisit lukea?

En haluaisi lukea mitään näistä kirjoista

4. Mikä/mitkä vinkatuista kirjoista kiinnosti sinua vähiten?

Kaikki kirjat kiinnostivat

5. Kirjavinkkaus oli mielestäni: (valitse sopivimmat vaihtoehdot)

- Kiinnostava
 Tylsä
 Kiva
 Hauska
 Huono
 Muu, mikä? _____

6. Kuinka usein luet kirjaa?

- Joka päivä
 Muutamana päivänä viikossa
 Kerran viikossa
 Muutamana päivänä kuukaudessa
 Kerran kuukaudessa
 Harvemmin kuin kerran kuukaudessa
 En lue juuri koskaan

7. Mitä muuta haluat sanoa?
